

SANDT ELLER FALSK BYPASS

Det ligger næsten i selve betegnelsen *true bypass*, at det er det eneste rigtige. For alternativet må jo være *false bypass*. Men ikke alle sværger til *true bypass* på effektpedaler. Hvad drejer denne meget diskuterende term sig egentlig om? *True bypass* betyder, at pedallens on/off-switch leder signalet udenom kredsløbet, når pedalen er slukket. Fidusen er, at ingen af pedallens komponenter sidder i signalvejen og giver signaltab i off-positionen. En stor del af producenterne bruger denne form for switching og fremhæver det i salgsmateriale, men der er så småt begyndt at opstå en modbølge af *true bypass*-"hadere", der ser det som roden til meget ondt. Argumentet for *true bypass* er nemt at forstå, men argumenterne imod er lidt mere udviklede, så hold tungen lige i munden.

MODSTANDERNES ARGUMENT

Impedans betyder vekselstrømsmodstand, og et signal kan have enten høj eller lav impedans. Signalet fra et sæt guitarpickupper har som regel høj impedans - aktive pickupper har lav - og det betyder, at der ikke skal mange meter kabel til, før signalet degraderes, mister volume og diskant.

Signalet fra en aktiv pedal har derimod en meget lav impedans og kan trække meget lange kabellængder. Har du seks *true bypass*-pedaler med en halv meter kabel mellem hver og fem meter kabel i hver ende ser regnestykket sådan ud:

Når alle pedaler er slået fra, skal din guitars pickupper trække 13 meter kabel. Er det en Strat med vintage-pickupper vil den nødtigt. Du må kompensere med mere volume og diskant på din forstærker.

ELEKTRONISK BYPASS

Når du træder på den første pedal i rækken, skal din guitar pludselig kun trække fem meter kabel, hvilket den bedre kan. Din tabte volume og diskant vender tilbage, og pludselig spiller du for højt. Så justerer du volumen på din pedal til et niveau, der nu er under guitarens faktiske signal, og det lyder ikke godt.

Alternativet til *true bypass* er elektronisk switching, der godt nok sender signalet gennem pedalen hele tiden, men på den måde holdes impedansen i signalkæden konstant, og du arbejder altid med "samme grundtone".

INTET HOKUS POKUS

Med ét bliver det kompliceret at sammensætte pedalparken på sit board. Hvad skal man tro på? En af Danmarks førende eksperter på effektpedalområdet, Steen Skrydstrup fra Skrydstrup R&D, der beskæftiger sig med design og konstruktion af guitar-systemer, mener man bør tage det roligt.

"Der er ikke noget hokus pokus ved det. Det kan måske være lidt svært at forstå, men der findes ikke noget argument for *true bypass*. Det er korrekt, at man mister signal i langt de fleste almindelige pedaler, men det skyldes mere, at det er dårligt håndværk. Vi har løst problemet på vores egen måde, som hverken er *true bypass* eller elektronisk switching. Alle vores pedaler er *line drivers*, når de er i *bypass*, uden nogen form for tonalt tab," siger han.

DISTORTION-KLIK

Lars Dahl fra T-Rex Engineering, der fremstiller verdenskendte pedaler som Replica og Mudhoney, kan lide begge typer *bypass*. "Vi bruger begge dele i vores pedaler. Mange guitarister efterspørger *true bypass*, fordi det er *state of the art*. I vores *delay*, *Replica*, bruger vi et relæ og i *RoomMate* en 9-polet switch, begge dele er *true bypass*. Vi bruger den switch, vi føler passer bedst til den pågældende effekt. Jeg ville ikke bruge *true bypass* i en *distortion*-pedal, hvor klikket fra kontakten bliver forstærket op mange gange. Folk mistror elektronisk *bypass* for signaltab, men konstruktionerne er så utroligt gode i dag. Langt de fleste af vores brugere er glade for elektronisk *bypass*, så hvis nogen spørger på en *Mudhoney* med *true bypass*, må de finde noget andet. For at være helt ærlig - jeg tror sgu, at fulderikken på første række er ligeglåd!"

ORGANISEREDE EFFEKTER

Er det nødvendigt med et pedalboard? I hvilken rækkefølge skal pedalerne sidde? Skal de have *true bypass*? Hvor vigtige er kablerne? Vi gør på disse sider op med problemer og panik på pedalboardet og giver dig et par hints til at komme i gang.

Af Nils Læsø Thomsen

Guitarguderne skal vide, at grejnørder får snakket nok om de seksstrengede og tilhørende forstærkere. Men der er trods alt intet varmere og mere omdiskuteret emne end de små, farvestrålende effektpedaler, guitarister sætter i vejen for deres signal for at skabe variation i hverdagen. Et rigtigt *gearhead* er altid på udkig efter den næste pedal, som helt sikkert har lige dét, der vil gøre setup og tone perfekt.

I dag er der uendelige muligheder for at bruge både tid og penge på denne hobby/besættelse. Udbuddet er simpelthen kolossal. Fra de gængse og altid brugbare klodser fra fx Boss til håndbygget high-end med producentgaranti om magi i kredsløbene og navne, som er meget svære at udtale.

FEM PEDALER, FEM PROBLEMER

Men har man fem effektpedaler, har man ligeså mange problemer. Og hvis man vil have lidt styr på dem, må man opgave at transportere dem rundt i en Netto-pose og sætte dem op på et board. Vil man have maksimal ydelse ud af sine effekter, er der mange overvejelser at gøre. Kabler, strømforsyninger og effekternes rækkefølge har altsammen indflydelse på såvel kvaliteten af effekten som brum og baggrundstøj. Dertil kommer mere finurlige emner som *true bypass* og impedans, som vi vil prøve at kaste lys over andetsteds på disse sider.

TI RÅD FRA ROADIEN

Esben Ahrens er baggearsmand eller *roadie* i sit eget énmandsfirma 402 fortytwo ApS. Han stiller op, tager ned og vedligeholder gear for folk som Kim Larsen, Jens Unmack, The Sandmen, Johnny Deluxe og mange flere. Vi bad Esben forklare, hvordan man nemt laver et pedalboard og hvilke ting, der er vigtigst at huske på, så du undgår støj, skrat og signaltab.

INGEN REGLER

Der findes ingen regler, når man sætter sit board op. Man må selv eksperimentere med rækkefølgen af effekter og finde ud af, hvad man kan lide. De fleste vælger som tommelfingerregel dog at have deres forvrængerpedaler i starten af kæden og de tidsbaserede effekter til sidst. Typisk ser man en wah-pedal stå allerførst, altså før forvrængerne, og det er også det mest brugte sted at placere en kompressor.

FORVRÆNGER VÆK FRA LOOP

Efter forvrængerne kommer modulations-effekterne som tremolo, chorus, flanger, phaser, vibrato osv. oftest før de "våde" effekter, rumklang og delay. Har forstærkeren et effektloop, er det en overvejelse værd, om alle eller nogle af dine modulations-, rumklangs- eller delayeffekter skal sidde dér, men hold forvrængningen væk. Det lyder ikke godt. Men som sagt handler det om at prøve sig frem. Og om man bedst kan lide lyden af en phaser med ekko eller af et ekko med phaser.

BERØMTE BRÆDDER

Mangler du inspiration til dit pedalboard er der her tre eksempler, som virkelig har gjort tjeneste på landevejen. Ejermændene er nogle af landets travleste guitarister, og de er alle kendte for at have fuldfed, plukmoden guitartone.

1 BOARDET

"Hvis man kun har to pedaler, kan de stå på gulvet, og de kan køre på batterier. Men har man fire-fem stykker, kan det godt betale sig at anskaffe et stykke bræt, gerne noget hårdt træ, fx spånplade. Færdiglavede pedalboard-kasser i træ eller plast kan købes i musikbutikker, eller man kan få designet en flightcase."

2 FASTGØRELSE

"Man kan bruge velcro til at sætte sine pedaler fast med. Hvis man vil have dem til at sidde rigtig godt fast, er 3M Dual Lock godt, men så flytter man ikke pedalerne bagefter. Jeg plejer at bruge det originale, selvklæbende velcro. Sæt tre-fire striber på langs af brættet og et par lodrette striber på hver pedal, så kan man flytte rundt med dem."

KARSTEN SKOVGAARD

KIM LARSEN & KJUKKEN

Det er lidt utraditionelt, at Skovgaard vælger at sætte sin tremolo og Rotosphere (Leslie-simulator) før sine forvrængere. Boss TU-12 tuner sidder fornuftigt i tuner out på volumepedalen, sæt ikke tuner i signalvejen, da den æder signal. Replica delay'en sidder i effektloopet på Skovgaards Vox AC30. Metalboksen i nederste venstre hjørne er en ampswitcher, der skifter mellem forstærkere, og Boss-switchen ovenover styrer rumklang på Vox'en.

KASPER EISTRUP

KASHMIR

Dette er Kasper Eistrups gamle pedalboard. Han bruger nu et system baseret på TC Electronics G-System, men effekterne på billedet har leveret mange af lydene på Kashmirs indspilninger og til deres koncerter. Kasper bruger tre forskellige distorsions for at have en bred vifte af toner ved fødderne. Disse manipuleres gennem Line 6 DL4, Reverb og Reverb/Delay fra Boss til Kashmirs mere atmosfæriske lyde. Kasper benytter RV-5'rens stereoudgang til at bruge to forstærkere - altså er det kun den ene forstærker, der får signalet fra Boss RV-3 Reverb/Delay.

3 FØDDER

"Man kan vælge at sætte fire-fem gummifødder under brættet - jo større bræt, desto flere fødder. Man kan også skridsikre det med gaffatape."

4 HÅNDTAG

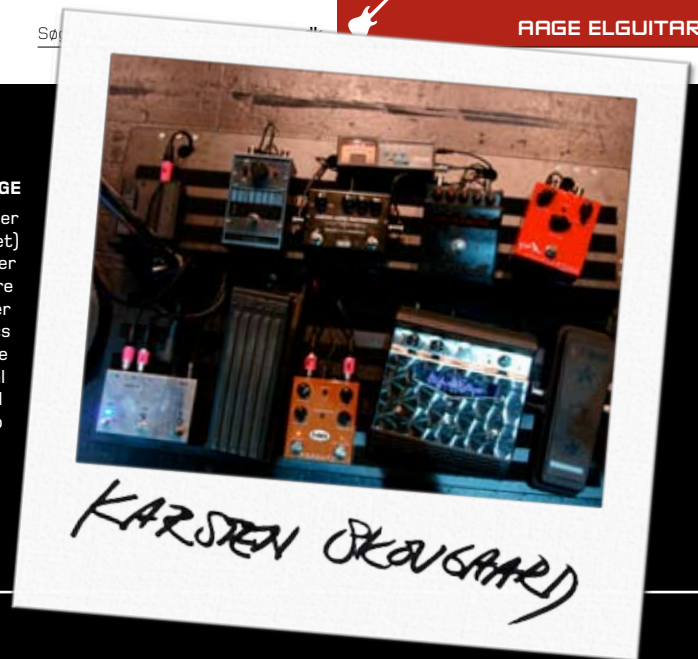
"Det er smart at sætte et par håndtag i siderne af brættet; sådan nogle til køkkenskabe. Hvis man har brættet i en kuffert, skal man ikke løfte det i pedalerne, som så falder af, og man kan lægge sine kabler ovenpå og løfte det hele på en gang."

5 KABLER

"Der er tre måder at gøre det på: Man kan selv lodde kablerne, man kan bruge George L's loddefri kabler, der er lige til at klippe af og sætte sammen, eller man

RÆKKEFØLGE

Boss TU-12 Chromatic Tuner
Rocktron Tri-Wah (nu fjernet)
T-Rex Tremster
Hughes & Kettner Rotosphere
Marshall Drivemaster
MXR Custom Audio Electronics
Boost/Overdrive
Boss FV-300L volumepedal
Electro-Harmonics Holy Grail Reverb
T-Rex Replica

RUNE KJELDSSEN

KIRA & THE KINDRED SPIRITS, NIKOLAJ NØRLUND M.FL.

Less is more er filosofien bag det board, der leverer kraft til Rune Kjeldsens bluesrock-hammer. Det drejer sig om at holde fødderne i ro, så hænderne kan koncentrere sig om at spille. Se hvor smukt pedalerne er slidt - ægte landevejspatina! Setupet er lige efter bogen, dog sidder tuner i signalvejen. TremO'viben klarer både tremolo og en chorus-lignende vibrato, og strømmen leveres af en Cioks Baby.

RÆKKEFØLGE

Boss TU-2 Stage Tuner
Ibanez TS-9 Tubescreamer
Proco RAT 2
Carl Martin TremO'vibe
Electro-Harmonix Deluxe
Memory Man

RÆKKEFØLGE

MXR Micro Amp
Dunlop 535Q Crybaby Multi-Wah
Boss TU-2 Stage Tuner
DigiTech Whammy (ældre version)
Boss Super Overdrive
(ovenpå Cioks strømforsyning)
T-Rex Mudhoney
Proco RAT 2
Line 6 DL4 Delay Modeler
Boss RV-5 Digital Reverb
(ovenpå Cioks strømforsyning)
Boss RV-3 Digital Reverb/Delay

7 PEDALPLACERING

"Hvis du har mange pedaler, kan det betale sig at lave to rækker og have den bageste nogle centimeter. Dels bliver pedalerne nemmere at komme til, dels kan du sætte dem, du bruger mest, forrest. Man kan også gemme strømforsyninger og stikdåser væk under forhøjningen, så man undgår det værste kabelhelvede."

8 TRANSPORT

"En flightcase er selvfølgelig god at have, men en almindelig gammel kuffert er faktisk ligeså god. Man kan have en masse andre ting som kabler og strenge i en Samsonite, man har fundet på et loppemarked."

9 EKSTRAUDSTYR

"Medbring altid lidt reserveudstyr i kufferten til gigs; ekstra strenge, batterier, lidt værktøj, eksempelvis en bidetang og et par skruetrækkere. Gerne nogle ekstra småkabler, men også de lange, for de går også en gang imellem."

10 DEN HELLIGE GRAL

"Gaffatape, gaffatape, altid gaffatape! Og kvaliteten kan næsten ikke blive god nok." ★

AAGE Magasinet takker Esben Ahrens for billederne samt Karsten Skovgaard, Rune Kjeldsen og Kasper Eistrup for at lade os bruge dem.